

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון א', 1 יח"ל, 011107

שים לב!

להלן פירוט החומר שממנו יחברו שאלות המבחן וגם חומר שלא ייכלל במבחן.

השאלון יכלול טקסט מרכזי בהיקף של עד 750 מילים*, וכן טקסטים נלווים (מסוג קטעי מידע, מובאות, מכתבים, נתוני מחקר וכיו"ב).

פרק א – הבנה והבעה (50 נקודות)

- ייכללו** – שאלות (סגורות, פתוחות ומעורבות) על הטקסט המרכזי ועל הטקסטים הנלווים. השאלות יהיו מהיבטים שונים: תוכן, מבנה ולשון (לרבות אמצעים לשוניים-רטוריים). ייבדקו ממדי ההבנה האלה: איתור מידע ואחזורו, פרשנות והיסק, הערכה וביקורת. כמו כן תיבדק מיומנות השוואה.
- מטלת סיכום (רגיל או בורר) של המידע הכלול בטקסט.
- לא ייכללו** – מטלת כתיבה רחבה (בזיקה לטקסט או שלא בזיקה לטקסט).

פרק ב – אוצר המילים והמשמעים; שם המספר (26 נקודות)

- ייכללו** – אוצר המילים והמשמעים:
 - * ניתוח של ערכים ממילון אבן-שושן [המהדורה החדשה, 2003] וממילון רב-מילים והשוואה ביניהם. השאלות יעסקו בסוגיות שונות כגון סוגי הגדרות, פרטים דקדוקיים ורובד לשוני.
 - * משמעויות מילים וצירופים, נרדפות, יחסי היכללות, לשון מושאלת (מטפורה), פוליסמיה והומונימיה.
- שם המספר.
- לא ייכללו** – יחסי מילים ומשמעים אחרים מאלה שצוינו לעיל.
- בתחום שם המספר לא ייכללו: שברים פשוטים, מספרים מעורבים, מספרים שיש בהם נקודה עשרונית.
- אותיות השימוש.
- מילות היחס.

פרק ג – תחביר ומערכת הצורות (24 נקודות)

בפרק זה על הנבחן לבחור בשאלות מתחום התחביר או מתחום מערכת הצורות או משניהם.

תחביר

- ייכללו** – סוגי המשפטים: פשוט (פועלי), מורכב, איחוי (מאוחד).
- עיקרי המשפט: נושא, נושא, משלים שם (לוואי), משלימי פועל (לא תידרש הבחנה בין משלימי הפועל השונים).
- קשרים לוגיים.
- דיבור ישיר ודיבור עקיף.
- לא ייכללו** – משפט שמני.
- תקינות – פיסוק והתאם.
- סדר מילים.
- צירופי סמיכות (יידוע וריבוי); הבחנה בין צירוף סמיכות ובין שם ותוארו.

* גם במועד זה, כדי להקל על תלמידים לקויי למידה, הגופן מוגדל, לכן הטקסט משתרע על פני כשלושה עמודים, אולם היקפו לא השתנה.

מערכת הצורות*

- **ייכללו** — זיהוי שורש בפעלים ובשמות, בגזרת השלמים ובגזרות חפ"נ וחפ"צ.
 - שמות פעולה.
 - ניתוח ונטייה של פעלים.
 - תקינות בצורות הפועל.
 - משמעויות של בניינים — סביל ופעיל בלבד.
 - ניתוח ומיון של שמות לפי דרכי תצורה: שורש ומשקל, בסיס וצורן סופי.
 - שאילה מלעז.
 - משמעויות של צורני גזירה בשם.
 - צורני נטייה בשם.
 - חלקי דיבר, שימושי הבינוני.
- **לא ייכללו** — משמעויות של משקלים.
 - הלחם בסיסים.

הערה: השאלות בפרקים ב-ג יהיו במידת האפשר בהקשר של הטקסט.

* השורשים יהיו מגזרת השלמים (כולל שורשים מרובעים) ומגזרת חסרי פ"נ ופ"צ בלבד; עם זאת כל צורה מהגזרות האחרות (פועל או שם) הנוטה על דרך השלמים עשויה להיכלל במבחן (כמו פֶּגֶן, יִסְלֵל).

עברית: הבנה, הבעה ולשון, שאלון ב', 1 יח"ל, 011108

שים לב!

להלן פירוט החומר שממנו יחוברו שאלות המבחן וגם חומר שלא ייכלל במבחן.

המבחן יכלול מאמר טיעון מרכזי וכן טקסט נלווה קצר יותר. היקף הטקסטים – כ-850 מילים.

פרק ראשון – הבנה והבעה (50 נקודות)

א: הבנה (25 נקודות)

ייכללו:

שאלות (סגורות, פתוחות ומעורבות) על המאמר המרכזי ועל הטקסט הקצר. השאלות יהיו מהיבטים שונים: תוכן, מבנה ולשון, כולל אמצעים רטוריים. ייבדקו ממדי ההבנה האלה: איתור מידע, פרשנות והיסק, הערכה וביקורת. כמו כן השאלות יעסקו ברכיבים שונים המאפיינים טקסט טיעון, כגון טענה וביסוסה, טענות נגד והפרכתן.

לא ייכללו:

שאלות על האמצעים הרטוריים האלה: קונוטציה, שבירת קולוקציות, שדה סמנטי.

ב: הבעה (25 נקודות)

תיכללו:

כתיבת מאמר טיעון בהיקף של כעמוד וחצי.

טקסטים מן המקורות – פרק זה לא ייכלל במועד זה.

פרק שני – תחביר (24 נקודות)

בפרק זה יש לענות על ארבע שאלות: על שאלת חובה אחת ועל שלוש שאלות בחירה מבין חמש.

ייכללו

– סוגי המשפטים: פשוט, איחוי (מאוחה), מורכב, וכן משפטים בעלי נושא סתמי ומשפטים בעלי חלקים כוללים.
– התפקיד התחבירי של חלקי המשפט.
– המרות של מבנים תחביריים במבנים תחביריים אחרים, ועמידה על הבדלי התפקוד ביניהם.
– השאלות עשויות לכלול הן סיווג משפטים וניתוחם והן המרות.

לא ייכללו

– ניתוח משפטים חסרים.
– ניתוח משפטים בעלי חלק ייחוד.
– ניתוח פסוקית מצומצמת.
– ניתוח פסוקית נשוא.
– קריאה, פנייה.
– תקינות – זיהוי מבנים תחביריים משובשים (למשל בהתאם ובהצרכה), ותיקונם.
– מבנים דו-משמעיים מבחינה תחבירית, ושכתובם למבנים חד-משמעיים.

פרק שלישי – מערכת הצורות (26 נקודות)

בפרק זה ייכללו שלוש שאלות: שאלת חובה אחת (על פעלים ושמות) וכן שתי שאלות בחירה מבין ארבע (מתחום הפועל, מתחום השם או משניהם).

ייכללו

בפועל: – ניתוח ונטייה של פעלים מגזרות שונות; פעלים תנייניים ופעלים גזורי שם; תקינות

בשם: – מיון שמות לפי דרכי התצורה, והסבר דרך התצורה; משמעויות המשקלים והצורנים (כולל צורני נטייה וצורני גזירה).

- לא ייכללו – פעלים ושמות מגזרת ע"ע*.
- פעלים ושמות מגזרת חפ"י"צ*.
- פעלים ושמות מגזרת פ"א*.
- תקינות בתחום השם.
- שאילה מלעז.
- הלחם בסיסים.

* בבחינה עשויות להיכלל צורות השייכות לגזרות שהופחתו במיקוד אך נוטות על דרך השלמים (כגון סְבִיבָה).

הבנה, הבעה ולשון, שאלון ב', 1 יח"ל, 011108, שאלון מותאם – עדכון למועד חורף תשע"א

בשאלון זה רשימת הנושאים קבועה, ואין בה צמצום נוסף.

להלן עדכון למועד חורף תשע"א:

במועד זה **לא ייכלל** פרק ג (שבחלק I) – "טקסטים מן המקורות".

הנקודות בחלק I – הבנה והבעה – יהיו:

פרק א – הבנה 25 נקודות

פרק ב – הבעה 25 נקודות

50 נקודות

אין שינוי בפרקים האחרים בבחינה.